

Mottagare

Klimat- och näringslivsdepartementet

diarienummer KN2024/02249

kn.remissvar@regeringskansliet.se

RS241476

Svar på remiss om Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi

Region Halland har fått möjlighet att lämna svar på rubricerad remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet och vill lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Region Halland ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som Promemorian föreslår vad förändringar i avfallslagstiftningen med syfte att öka materialåtervinningen och främja en cirkulär ekonomi. Förslagen inkluderar bland annat förändringar i miljöbalken, nya ansvarsfördelningar för avfallsproducenter och kommuner, samt förbättrad tillsyn och rapportering.

Region Halland ser särskilt förslaget om en nationell avfallsplan som positivt. Detta kommer ge ett gemensamt, systematiskt och målinriktat avfallsarbete. Det är positivt att producentansvaret tydliggörs, vilket ger kommuner förutsättningar att utföra sitt uppdrag.

Vad gäller Hälso- och sjukvårdens ansvar är det väsentligt att det blir tydligt vad som räknas som sjukvårdsavfall och hur det ska hanteras. Region Halland stödjer förslaget om förändrat ansvar för kommunalt avfall som uppstår i yrkesmässig verksamhet, särskilt avfall från sjukhus och vårdinrättningar. Farhågor finns dock kring att det är den som lämnar avfall till förbränning som ska kunna styrka att avfallet får förbrännas, vilket kan vara administrativt tungt.

Behov av reformering och modernisering av avfallslagstiftningen

Samhället behöver bli mer resurseffektivt för att minska belastningen på miljö och klimat. Promemorians ansats att avfallsplaneringen behöver stärkas samtidigt som lagstiftningen moderniseras kan göra att drivkrafterna för både företag och kommuner ökar för en mer resurseffektiv hantering av material, produkter och avfall. Med ett tydligare regelverk blir det också lättare för både företag och kommuner att agera på ett konkurrensneutralt sätt vilket gynnar företagandet och sysselsättningen. Region Halland stödjer Naturvårdsverkets roll i att ta fram underlag och utvärdera planen regelbundet.

Avfallsförebyggande framhålls som ett viktigt syfte i förslaget, men det får trots det inte särskilt stort utrymme. Fokus ligger framför allt på att förbättra återvinning och resursutnyttjande, snarare än att aktivt minska uppkomsten av avfall. Förslaget skulle kunna stärkas genom fler konkreta insatser som riktar sig mot att minska avfallsmängden redan vid källan.

Förändringar och förtydliganden av olika aktörers ansvar för avfall

Inom Hälso- och sjukvården uppkommer det stora mängder sjukvårdsavfall där det mesta idag slängs som restavfall till förbränning. Betydligt mer av det avfall som produceras skulle kunna återvinnas om det fanns en marknad för detta. För att detta skall vara möjligt krävs tydlighet kring vad som räknas som sjukvårdsavfall. Det saknas en definition av vad sjukvårdsavfall är och hur det ska sorteras i avfallsskedet.

Enligt förslaget skall Hälso- och sjukvården kunna styrka att avfallet får förbrännas om det skall lämnas till förbränning. Det finns risk att detta blir administrativt tungt för den ansvarige och Region Halland befärar att detta kan bli svårt att genomföra i praktiken. Ska det ansökas om tillstånd för varje tillfälle (vilket det borde vara om man ska styrka att *avfallet*, får brännas och inte att avfallet *från en viss källa* får brännas)?

8. Ökad återanvändning och materialåtervinning

Region Halland ser det som positivt att regeringen, statliga myndigheter och andra nationella aktörer har centrala roller i att skapa incitament, stödja och följa upp arbetet med att minska avfallsmängder och främja en cirkulär ekonomi genom långsiktig planering, ekonomiska styrmedel, tillsyn och samarbete, men vi anser samtidigt att, för att få resultat, så bör marknaden leverera ett utbud som främjar cirkulära flöden och sätta miljöperspektivet i fokus.

Idag råder det oklarheter, och skiljer sig åt mellan regioner med samma avfallsentreprenör, om vad som kan återvinnas från organisationens verksamheter. Av den anledningen behöver det tydliggöras vilka produkter och/eller material som ska återvinnas från en offentlig aktör som en region där stora delar är material från vårdinrättningar sorteras som restavfall för förbränning. Det ska inte skilja sig åt var i landet regionen är placerad.

8.1 Utsortering av avfall

Förslaget om att alla ska kunna hämta återanvändbara produkter kostnadsfritt riskerar att slå hårt mot befintliga second hand aktörer, både ideella och kommersiella. På flera håll finns redan idag ett väl uppbyggt samarbete mellan kommunens avfallsbolag och second hand aktörer som riskerar att slås ut med detta förslag. För att öka återanvändningen av produkter behövs en utveckling av en starkare marknad. Det fås inte genom gratis bortskänkning.

16. Konsekvensutredning

Region Halland väljer här att särskilt rikta uppmärksamheten på de konsekvenser ny lagstiftning kommer få på små och medelstora företag. Omfattande förändringar innebär att små och medelstora företag kan behöva extra stöd i form av utbildning, rådgivning och ekonomiska incitament för att klara de nya kraven. Det är även viktigt med en tydlig övergångsperiod och flexibilitet för att företag, särskilt mindre aktörer, ska hinna anpassa sig till de nya kraven.

Staten bör införa uppföljning och dialog för att säkerställa att reglerna fungerar i praktiken och inte skapar onödigt belastning.

Region Halland

Bo-Josef Eriksson

Regional Utvecklingsdirektör

